

JULIA GORBANIUK
Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA INSTYTUTU NAUK
O RODZINIE I PRACY SOCJALNEJ KUL Z INSTYTUTEM
PSYCHOLOGII IM. G. KOSTIUKA W KIJOWIE

w ramach konferencji naukowo-szkoleniowych:
„Znaczenie dystrybucji zasobów indywidualnych i społecznych
w przeżywaniu różnego rodzaju sytuacji trudnych
– doświadczenia polskie i ukraińskie”

Lublin, 12 września 2015

oraz

„Досвід України та країн Європейського Союзу у вирішенні
актуальних проблем психології в сучасних
соціально-політичних умовах”

Instytut Psychologii im. G. Kostiuka, Kijów, 12 grudnia 2015

Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL realizuje długoterminowy program współpracy międzynarodowej z pokrewnymi jednostkami naukowymi z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. W roku akademickim 2014/2015 zostało podpisane memorandum (porozumienie) pomiędzy Instytutem Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL a Instytutem Psychologii im. G. Kostiuka w Kijowie – jako wiodącą jednostką naukową w tym zakresie. W sytuacji zagrożenia i destabilizacji państwa ukraińskiego jednostki naukowe na Ukrainie, szczególnie działające w zakresie przeciwdziałania wystąpienia sytuacji posttraumatycznych, poszukują kontaktów z jednostkami pokrewnymi w krajach zachodnich w celu wymiany doświadczenia oraz opracowywania nowych programów pomocowych adekwatnych do aktualnej sytuacji.

W ramach owej współpracy zrealizowano szereg przedsięwzięć, włączając do projektu zarówno podmioty naukowe, organizacje pozarządowe, jak i instytucje grantodawcze. W czerwcu bieżącego roku Katedra Zdrowia Publicznego KUL jako główny partner i wykonawca projektu w ramach współpracy z Fundacją Natanaelum i Instytutem Psychoterapii i Psychoprofilaktyki w Lublinie rozpoczęli realizację projektu szkoleniowego pt. „Wzmocnienie potencjału rodziny w sytuacji destabilizacji państwa ukraińskiego” w ramach Programu RITA – Przemiany w regionie przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności na podstawie umowy nr RITA-2015-10. Trzytygodniowe szkolenia oraz staż naukowy odbyła grupa 30 naukowców z Ukrainy, reprezentująca 7 wyższych uczelni z terenu całego kraju. Efektem szkolenia było uzyskanie certyfikatów w zakresie psychoprofilaktyki dysfunkcji rodziny w sytuacji destabilizacji państwa według autorskiego programu dr hab. Julii Gorbaniuk – pracownika Katedry Zdrowia Publicznego (kierownik projektu).

W trakcie trwania stażu naukowego, w dniu 12 września 2015 r. na KUL-u odbyła się konferencja naukowa rozpoczynająca projekt pt. „Znaczenie dystrybucji zasobów indywidualnych i społecznych w przeżywaniu różnego rodzaju sytuacji trudnych – doświadczenia polskie i ukraińskie”. Konferencję zorganizowali: Katedra Zdrowia Publicznego Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej, Katedra Psychoprofilaktyki Społecznej Instytutu Psychologii, Instytut Psychoprofilaktyki i Psychoterapii w Lublinie oraz Stowarzyszenie Natanaelum. Komitet naukowo-programowy był reprezentowany przez dr hab. Iwonę Niewiadomską, prof. KUL, dr. hab. Jarosława Jęczenia, dr. hab. Marię Chuchrę, prof. KUL, dr. hab. Halinę Bevez, dr. Joannę Chwaszcz, dr. Tetianę Melnychuk, dr. Natalię Słobodianyuk. Kierownictwo konferencji objęła dr. hab. Julia Gorbaniuk.

Celem konferencji było zaprezentowanie aktualnych metod pracy z rodziną w obszarze instytucjonalnym, edukacyjnym, wspierająco-terapeutycznym. Zaproszeni goście przedstawili nowe formy pracy z grupą docelową oraz zaprezentowali swoje osiągnięcia i efekty zarówno innowacyjnych, jak i już realizowanych programów oddziaływania. W sposób szczególny skoncentrowano się na dystrybucji zasobów indywidualnych i społecznych w doświadczaniu różnego rodzaju sytuacji trudnych. Polską stronę reprezentowało ośmiu pracowników naukowych (KUL), natomiast naukowcy z Ukrainy wygłosili 24 referaty.

Obrady konferencyjne zostały rozpoczęte przez Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych, dr. hab. Iwonę Niewiadomską, prof. KUL, która wygłosiła wykład inauguracyjny pt. „Koncepcja dystrybucji zasobów S. Hobfolla”. W sesji plenarnej „Zasoby ochraniające w rodzinie w sytuacji trudnej” swoje wystąpienia zaprezentowały: dr. Joanna Chwaszcz (dyrektor Instytutu Psychoprofilaktyki i Psycho-

terapii, Lublin) – „Doświadczenie sytuacji trudnych w życiu człowieka”, dr hab. Julia Gorbaniuk (Katedra Zdrowia Publicznego KUL) – „Znaczenie zasobów rodzinnych w doświadczaniu sytuacji trudnych”, dr hab. Halyna Bevz (Katedra Ogólnej i Praktycznej Psychologii, UMO, Kijów) – „Охорона дитинства в сім'ї, громаді, державі”, dr hab. Tetiana Jabłońska (Instytut Psychologii im. G. Kostiuka, Kijów) – „Психологічна допомога сім'ї як засіб розвитку позитивної ідентичності дитини”, dr Tetiana Melnyczuk (Instytut Psychologii im. G. Kostiuka, Kijów) – „Особливості та шляхи вирішення проблеми психологічної готовності сімей до усиновлення дитини”, dr Lidia Bondaruk (dyrektor Działu Dyscyplin Humanistycznych, Wołyński Instytut Podyplomowej Edukacji Pedagogicznej, Włodzimierz Wołyński) – „Формування сімейних цінностей через предмети гуманітарного циклу”. Referenci podjęli się wielostronnego spojrzenia na uruchamianie i przekazywanie rodzinnych zasobów w różnorodnych aspektach jej funkcjonowania, zarówno we własnej przestrzeni funkcjonowania, jak i przestrzeni instytucji państwowych.

Kolejne prace konferencyjne skupiły się wokół tematów zaproponowanych w ramach trzech sesji tematycznych: „Zasoby ochraniające w rodzinie w sytuacji trudnej”, „Zadania rodziny w budowaniu zasobów indywidualnych” oraz „Znaczenie instytucji w budowaniu zasobów indywidualnych”. Uczestnicy przygotowali i przeprowadzili 7 warsztatów tematycznych, dotyczących różnych aspektów funkcjonowania rodziny. Wskazali na istnienie modeli uruchamiania konstruktywnych procesów wydobywania i transmisji zasobów zarówno w ramach małych wspólnot rodzinnych, jak i szerszych społeczności. Wnioski z konferencji zostały zebrane i opracowane w formie postulatów, które stały się wytycznymi do przygotowania konferencji w ramach rewizyty polskiego zespołu naukowców w Kijowie w grudniu 2015 r.

Wymiernym pokłosiem konferencji naukowej w Lublinie jest rozpoczęcie prac nad przygotowaniem monografii *Dystrybucja zasobów w rodzinie w sytuacji trudnej* pod redakcją J. Chwaszcz i J. Gorbaniuk.

Konferencja w Instytucie Psychologii im. G. Kostiuka w Kijowie stała się nie tylko okazją do zaprezentowania dorobku naukowców KUL, ale również była spotkaniem jubileuszowym – obchodów 70. rocznicy założenia i działalności tego Instytutu. To wydarzenie sprawiło, iż konferencja miała zasięg ogólnokrajowy i międzynarodowy, a przygotowane przez uczestników referaty będą stanowiły podstawę do opracowania jubileuszowej książki pamiątkowej Instytutu.

Zagadnienia zaprezentowane na konferencji były następujące:

- Aktualne zadania i cele współpracy Ukrainy z krajami Unii Europejskiej w obszarach edukacji psychologicznej w instytucjach oświatowych o różnym typie;
- Kierunki współpracy Ukrainy i krajów Unii Europejskiej w badaniach nad socjalizacją młodego pokolenia oraz innych grup wiekowych, szczególnie w procesie dystrybucji zasobów (ekonomicznych, zawodowych, różnic indywidualnych, poglądów politycznych i ideowych);
- Strategia pomocy rodzinie w sytuacjach kryzysowych: doświadczenie współpracy Ukrainy z krajami Unii Europejskiej;
- Psychologiczne wsparcie ofiarom konfliktu zbrojnego (żołnierzom, rodzinom zabitych, przymusowym przesiedleńcom): doświadczenie pracy na Ukrainie;
- Specyfika psychologicznej readaptacji uczestników działań zbrojnych do współpracy z różnymi organizacjami: doświadczenie pracy na Ukrainie;
- Technologie pracy psychologów w aspekcie poszukiwania aktualnych problemów w pracy psychologów z rodziną i tworzenia innowacyjnych organizacji działających na rzecz rodziny: doświadczenie współpracy Ukrainy z krajami Unii Europejskiej.

Delegacja naukowa pracowników Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II była reprezentowana przez zespół Katedry Zdrowia Publicznego KUL: dr hab. Marię Chuchrę, prof. KUL, dr hab. Julię Gorbaniuk oraz dr Bernadetę Lelonek-Kulebę. Czynny udział w konferencji naukowej w Kijowie wzięli również pracownicy Instytutu Psychologii KUL – dr hab. Oleg Gorbaniuk i dr Joanna Chwaszcz. Patronat główny nad konferencją objęło Polskie Przedstawicielstwo w Kijowie Państwowej Akademii Nauk w Warszawie.

Zespół współorganizatorów tego przedsięwzięcia tworzyły: Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Instytut Psychologii im. G. Kostiuka, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej), Stowarzyszenie Psychologów Ukrainy, ukraińskie stowarzyszenie psychologów organizacji i przemysłu.

Konferencja stała się przede wszystkim okazją do wymiany cennych doświadczeń naukowców i praktyków działających w obszarze psychologii oraz do nawiązania międzynarodowych kontaktów owocujących efektywną współpracą.